

Nr 2

Regeringens proposition med förslag om tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75;

beslutad den 3 januari 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

De anslag som begärs uppgår till ca 253,2 milj. kr., varav ca 20,4 milj. kr. på driftbudgeten och 232,8 milj. kr. på kapitalbudgeten. De största anslagen på driftbudgeten föreslås gå till kostnader för nytt bilregister m. m. samt ökade bidrag till Operan, Dramatiska teatern och Svenska riksteatern. På kapitalbudgeten föreslås bl. a. ytterligare 200 milj. kr. till regionalpolitiskt stöd i form av lokaliseringsslån och 30 milj. kr. för lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål.

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-03

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Andersson, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Löfberg, Carlsson, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Zachrisson, Leijon, Hjelm-Wallén

Föredragande: statsråden Sträng, Holmqvist, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Feldt, Zachrisson

Proposition med förslag om tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75

Statsråden föredrar förslag till riksdagen i frågor angående anslag m. m. på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75. Anförandena redovisas i underprotokollen för resp. departement.

Statsrådet Sträng anför: De anslag som 1974 års riksdag anvisat sedan riksstaten för budgetåret 1974/75 fastställts har uppförts på tilläggsstat I (prop. 1974: 170, FiU 1974: 42, rskr 1974: 409).

Ytterligare anslagsframställningar på tilläggsstat under löpande budgetår har nu ansetts behövliga. De bör föreläggas riksdagen i en gemensam proposition om tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75. Skulle anslagsframställningar därutöver på tilläggsstat under innevarande budgetår visa sig ofrånkomliga, bör dessa föreläggas riksdagen vid en senare tidpunkt.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att besluta om anslag m. m. på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 i enlighet med de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen förordnar att de anföranden som redovisas i underprotokollen och en sammanställning över de anslag som regeringen begär skall bifogas propositionen som bilagor 1—10.

Bilaga I

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1975-01-03

Föredragande: statsrådet Geijer

Anmälan till tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 såvitt avser justitiedepartementets verksamhetsområde

---

DRIFTBUDGETEN

ANDRA HUVUDTITELN

E. Rättshjälp m. m.

[1] **E 5. Allmänna advokatbyråer m. m.: Utrustning.** För budgetåret 1974/75 har till Allmänna advokatbyråer m. m.: Utrustning anvisats ett reservationsanslag av 200 000 kr. Reservationen från budgetåret 1973/74 uppgick till 212 033 kr.

Från anslaget bestrids kostnaderna för utrustning till de allmänna advokatbyråerna och rättshjälpsnämnderna.

Innevarande budgetår föreligger för de allmänna advokatbyråernas räkning ett ytterligare medelsbehov om 500 000 kr. Medlen behövs dels för utrustning till de nya byråer som inrättats under hösten 1974 och till den byrå som startar sin verksamhet i början av år 1975, dels för utrustning i samband med byte av lokal för några byråer och dels för viss komplettering av utrustning vid byråerna.

I prop. 1973: 74 med förslag till organisation av samhällets rättshjälp m. m. vilken bifallits av riksdagen (JuU 1973: 19, rskr 1973: 169) uttalade jag att kostnader för utrustning till rättshjälpsnämnderna och de allmänna advokatbyråerna i inledningsskedet skulle få belasta anslaget men att investeringskostnaderna i framtiden skulle få tas från anslaget till rättshjälpsnämnderna och såvitt avser de allmänna advokatbyråerna skulle få belasta intäkterna i verksamheten. Om det nu föreliggande medelsbehovet täcks genom tilläggsstat innevarande budgetår behövs ej några medel på anslaget efter utgången av budgetåret.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Allmänna advokatbyråer m. m.: Utrustning* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Bilaga 2

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-03

Föredragande: statsrådet Holmqvist

Anmälan till tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 såvitt avser försvarsdepartementets verksamhetsområde

---

DRIFTBUDGETEN

FJÄRDE HUVUDTITELN

B. Arméförband

[1] **B 2. Arméförband: Materielanskaffning.** För budgetåret 1974/75 har riksdagen under detta anslag bemyndigat Kungl. Maj:t att medge att beställningar av materiel m. m. för arméförband får läggas ut inom en kostnadsram av 780 milj. kr. och anvisat ett förslagsanslag av 598,8 milj. kr.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande har jag i juni 1973 utfärdat föreskrifter för redovisning och omräkning av beställningsbemyndiganden. Av föreskrifterna framgår bl. a. att i anslagsframställning för visst budgetår — utöver bemyndiganden för nya beställningar av materiel m. m. i prisläget i februari kalenderåret före budgetårets början — särskilda prisregleringsbemyndiganden skall beräknas för

1. omräkning av bemyndigandet för nya beställningar det aktuella budgetåret från prisläget i februari kalenderåret före budgetårets början till prisläget i februari det aktuella budgetåret enligt bedömd prisutveckling,

2. omräkning av den beräknade bemyndigandeskulden vid det aktuella budgetårets ingång från prisläget i februari före budgetårets början till prisläget i februari under budgetåret enligt bedömd prisutveckling samt

3. rättelse av eventuellt saldo på prisregleringsbemyndiganden från föregående budgetår, dvs. det budgetår som har avslutats när anslagsframställningen ges in.

Chefen för armén och överbefälhavaren har i anslagsframställning för budgetåret 1975/76 anmält att försvarets materielverk vid beräkning av prisregleringsbemyndiganden för budgetåren 1973/74 och 1974/75 för anslagen Arméförband: Materielanskaffning, Arméförband: Forskning och utveckling, Krigsorganisation för vissa staber m. m.: Materielanskaffning, Viss gemensam verksamhet, primäruppdragen 52121.1, 52122.1 och 52141, och Viss signalskyddsmateriel har utnyttjat en prognos för nettoprisindex utveckling från februari 1972 till februari 1974 som visat sig avsevärt understiga den faktiska utvecklingen av denna index. Detta har medfört att bemyndiganden för prisreglering inte har stått till förfogande i tillräcklig omfattning. *Chefen för armén och överbefälhavaren* har vidare bedömt att prisutvecklingen under budgetåret 1974/75 kommer att väsentligt överstiga materielverkets tidigare prognos. Underskottet av prisregleringsbemyndiganden för budgetåret 1973/74 och det beräknade underskottet av sådana bemyndiganden för budgetåret 1974/75 fördelar sig på anslag enligt följande (1 000-tal kr.).

	1973/74	1974/75
Arméförband: Materielanskaffning	129 700	155 300
Arméförband: Forskning och utveckling	8 300	10 100
Krigsorganisation för vissa staber m. m.:		
Materielanskaffning	5 400	4 700
Viss gemensam verksamhet (primäruppdragen 52121.1, 52122.1 och 52141)	2 100	1 800
Viss signalskyddsmateriel	400	400

De angivna prisregleringsbemyndigandena har tagits upp i anslagsframställningar för budgetåret 1975/76.

Försvarets materielverk har i särskild skrivelse hemställt att ifrågasvarande prisregleringsbemyndiganden skall ställas till materielverkets förfogande redan under budgetåret 1974/75. Som motiv för sin framställning har materielverket anfört att outnyttjade beställningsbemyndiganden av nämnvärd storlek inte finns under de nämnda anslagen. Beställningsverksamheten under budgetåret kan därför inte ske i planerad omfattning utan ett tillskott av bemyndiganden. En minskning av beställningsverksamheten skulle enligt materielverket medföra att materielleveranser måste senareläggas, och att förbandsproduktionen inte kan genomföras enligt gällande planer.

Föredraganden

Behovet av beställningsbemyndiganden för ett visst budgetår uttrycks i den prisnivå som antas komma att råda då bemyndigandena utnyttjas. Beställningsbemyndigandena prisregleras därmed på förhand vid

budgeteringen med utgångspunkt i en prognos om prisutvecklingen. De betalningsmedel som anvisas är däremot uttryckta i prisläget vid budgeteringstillfället och prisregleras löpande. Om prisutvecklingen markant kommer att avvika från det antagande som låg bakom beräkningen av bemyndigandebehovet uppkommer en skillnad mellan de bemyndiganden och de anslagsmedel, inkl. prisregleringsmedel, som disponeras under anslaget. Detta har inträffat nu.

Chefen för armén, överbefälhavaren och försvarets materielverk har sålunda anmält att prisutvecklingen från februari 1972 till februari 1974 har varit avsevärt kraftigare än vad materielverket antagit vid beräkning av prisregleringsbemyndiganden för budgetåren 1973/74 och 1974/75. Enligt materielverket har därför uppkommit ett så stort underskott av prisregleringsbemyndiganden under de tidigare nämnda anslagen att beställningsverksamheten under budgetåret 1974/75 inte kan genomföras enligt uppgjorda planer utan ett tillskott av bemyndiganden. Det torde inte ens vara möjligt att förbruka anvisade anslagsmedel och prisregleringsmedel utan tillskott av beställningsbemyndiganden.

Jag är inte beredd att godta förslaget att redan nu täcka beräknade underskott av prisregleringsbemyndiganden för budgetåret 1974/75. Enligt gällande föreskrifter skall dessa underskott tas upp i anslagsframställningar för budgetåret 1976/77 när prisutvecklingen under budgetåret 1974/75 är känd.

I fråga om de faktiska underskotten av prisregleringsbemyndiganden som hänför sig till budgetåret 1973/74 biträder jag chefens för armén, överbefälhavarens och materielverkets förslag och förordar att prisreglering av de beställningsbemyndiganden som har lämnats för budgetåret 1973/74 och tidigare avseende de anslag som har angetts i tabellen på s. 4 får ske inom de kostnadsramar som anges där. Verksamheten under budgetåret 1974/75 kan därmed bedrivas planenligt.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att medge att prisreglering av beställningsbemyndiganden som har lämnats för budgetåret 1973/74 och tidigare avseende anslaget *Arméförband: Materielanskaffning* får ske inom en kostnadsram av ytterligare 129 700 000 kr.

[2] **B 4. Arméförband: Forskning och utveckling.** För budgetåret 1974/75 har riksdagen under detta anslag bemyndigat Kungl. Maj:t att medge att forskning och utveckling för arméförband får beställas inom en kostnadsram av 55 milj. kr. och anvisat ett förslagsanslag av 50 milj. kr.

Med hänvisning till vad jag har anfört under anslaget *Arméförband: Materielanskaffning* hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att medge att prisreglering av beställningsbemyndiganden som har lämnats för budgetåret 1973/74 och tidigare avseende anslaget *Arméförband: Forskning och*

utveckling får ske inom en kostnadsram av ytterligare 8 300 000 kr.

E. Central och högre regional ledning

[3] **E 7. Krigsorganisation för vissa staber m. m.: Materielanskaffning.** För budgetåret 1974/75 har riksdagen under detta anslag bemyndigat Kungl. Maj:t att medge att beställningar av materiel m. m. för vissa staber får läggas ut inom en kostnadsram av 21 milj. kr. och anvisat ett förslagsanslag av 22 010 000 kr.

Med hänvisning till vad jag har anfört under anslaget Arméförband: Materielanskaffning hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att bemyndiga regeringen att medge att prisreglering av beställningsbemyndiganden som har lämnats för budgetåret 1973/74 och tidigare avseende anslaget *Krigsorganisation för vissa staber m. m.: Materielanskaffning* får ske inom en kostnadsram av ytterligare 5 400 000 kr.

F. Gemensamma myndigheter och funktioner

[4] **F 21. Viss gemensam verksamhet.** För budgetåret 1974/75 har riksdagen under detta anslag beträffande primäruppdragen 52121.1, 52122.1 och 52141 bemyndigat Kungl. Maj:t att medge att signalskyddsmateriel beställs inom en kostnadsram av 3,1 milj. kr. och anvisat ett förslagsanslag av 20,6 milj. kr., varav 6,1 milj. kr. avser ifrågavarande primäruppdrag.

Med hänvisning till vad jag har anfört under anslaget Arméförband: Materielanskaffning hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att bemyndiga regeringen att medge att prisreglering av beställningsbemyndiganden som har lämnats för budgetåret 1973/74 och tidigare avseende anslaget *Viss gemensam verksamhet*, primäruppdragen 52121.1, 52122.1 och 52141, får ske inom en kostnadsram av ytterligare 2 100 000 kr.

H. Övrig verksamhet

[5] **H 5. Viss signalskyddsmateriel.** För budgetåret 1974/75 har riksdagen under detta anslag bemyndigat Kungl. Maj:t att medge att viss signalskyddsmateriel beställs inom en kostnadsram av 930 000 kr. och anvisat ett förslagsanslag av 2 140 000 kr.

Med hänvisning till vad jag har anfört under anslaget Arméförband: Materielanskaffning hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att bemyndiga regeringen att medge att prisreglering av beställningsbemyndiganden som har lämnats för budgetåret 1973/74 och tidigare avseende anslaget *Viss signalskyddsmateriel* får ske inom en kostnadsram av ytterligare 400 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

VI. FONDEN FÖR STATENS AKTIER

[6] a. **Teckning av aktier i Crownair AB.** Riksdagen (prop. 1973: 124, FöU 1973: 18, rskr 1973: 239) beslöt våren 1973 att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett avtal mellan försvarsdepartementet och Svenska Utvecklingsaktiebolaget om förvärv för statens räkning av utvecklingsbolagets aktier i Crownair Swedish Ltd AB, numera kallat Crownair AB. Riksdagen anvisade vidare medel för förvärvet och för en ökning av aktiekapitalet. Kungl. Maj:t beslöt i juni 1973 att godkänna avtalet, varigenom staten inträdde som hälftendelägare i Crownair. Den andra hälften av aktiekapitalet innehas av Linjeflyg AB. Mellan delägarna finns ett intressentavtal upprättat. Ägaransvaret för statens aktier ligger hos regeringen genom försvarsdepartementet.

Crownairs aktiekapital är f. n. 1,3 milj. kr. Årsomslutningen är ca 15 milj. kr. Bolaget, som har drygt 55 anställda, har f. n. 13 flygplan i trafik. Det bedriver s. k. anslutningstrafik åt inrikesflyget, f. n. på tre linjer. Vidare utför bolaget transportflygningar åt statliga myndigheter — t. ex. kriminalvårdsstyrelsen, rikspolisstyrelsen och lantmäteriverket — samt statliga och privata företag. Crownair avses ha ett nära samarbete med flygvapnet med hänsyn till att bolagets flygplan och organisation kommer att tas i anspråk av försvarsmakten i händelse av beredskap eller krig. Genom kungörelsen (1973: 598) om skyldighet att anlita Crownair AB är statliga myndigheter och organ ålagda att anlita Crownair för flygtransporter som bolaget har kapacitet för.

Crownairs verksamhetsår omfattar perioden den 1 oktober till den 30 september. Bokslutet för verksamhetsåret 1972/73 visar ett underskott om 23 000 kr. Enligt verksamhetsberättelsen anser bolagets styrelse att aktiekapitalet bör höjas för att det bättre skall svara mot verksamhetens förutsedda omfattning.

Bokslut för verksamhetsåret 1973/74 föreligger inte ännu. Under verksamhetsåret var emellertid Crownairs rörelse begränsad under drygt en månad på grund av en arbetskonflikt med bolagets piloter. Detta har påverkat resultatet för verksamhetsåret som bedöms ge ett underskott. Innevarande verksamhetsår väntas lämna ett mindre underskott. Enligt styrelsens bedömning bör förutsättningar kunna skapas för lönsamhet under verksamhetsåret 1975/76.

Efter förhandlingar under hösten 1974 har ett avtal träffats mellan Crownair och ägarna till Svensk Flygtjänst AB om att Crownair skall förvärva drygt 90 % av aktierna i Svensk Flygtjänst. Köpeskillingen utgör ca 4 milj. kr. Avtalet har träffats med förbehåll för att riksdagen be-

viljar Crownair medel för erforderlig höjning av aktiekapitalet. Crownair har rätt att lösa in resterande del av aktierna efter den 1 januari 1979.

Svensk Flygtjänsts aktiekapital utgör f. n. 500 000 kr. Bolaget äger ett antal mindre dotterbolag huvudsakligen inom flygmålbranschen. Koncernens årsomsättning är ca 40 milj. kr.

Svensk Flygtjänst har ca 300 anställda och äger elva flygplan. Kärnan i verksamheten är målflygning för svenska försvaret på basis av ett avtal med försvarets materielverk. Målflygning bedrivs även åt danska och österrikiska försvaren. Bolaget svarar också för den tekniska och operativa tjänsten vid försvarets robotförsöksplatser i Vidsel och Karlsborg. Verksamheten sker på basis av ett avtal med försvarets materielverk. Bolaget bedriver vidare flygteknisk service och underhållsverksamhet, delvis för försvarsmaktens räkning, i verkstäder på Bromma, Sturup och Bulltofta.

Svensk Flygtjänst svarar för driften av de kommunala flygplatserna i Gävle, Gällivare och Växjö. Vidare har bolaget viss agentur- och försäljningsverksamhet. Genom dotterbolagen har Svensk Flygtjänst byggt upp en unik systemkompetens inom området målflygning och flygmålteknik.

Enligt verksamhetsberättelsen för 1972/73 uppgick koncernens tillgängliga vinstmedel för det verksamhetsåret till ca 1,6 milj. kr. För verksamhetsåret 1973/74 redovisas en vinst före bokslutsdispositioner och skatt om ca 1,9 milj. kr.

Som framgår av vad jag har nämnt i det föregående är försvarsmakten en av Svensk Flygtjänsts största kunder. Enligt min mening bör en samordning mellan Crownair och Svensk Flygtjänst innebära påtagliga fördelar för båda företagen. Verksamheten inom de båda bolagen är nämligen i flera avseenden likartad. Ett samgående mellan dem bör kunna ge en organisation som får resurser att erbjuda omfattande och varierande flygservice åt statliga myndigheter, kommuner, linjeflygbolag och privata företag. Vissa rationaliseringsvinster bör också kunna göras, främst inom administrationen. Mot denna bakgrund anser jag att det planerade förvärvet av aktiemajoriteten i Svensk Flygtjänst bör genomföras.

För att aktieköpet skall kunna fullföljas måste aktiekapitalet i Crownair höjas. Vid extra bolagsstämma i december 1974 har Crownair beslutat att höja aktiekapitalet med 3,7 milj. kr. från 1,3 till 5 milj. kr. genom nyteckning av aktier till en överkurs av 20 %. Bolagsstämmans beslut har fattats med förbehåll för att riksdagen beviljar de medel som behövs för statens andel av nyteckningen, dvs. 2 220 000 kr. Jag förordar att regeringen föreslår riksdagen att anvisa ett investeringsanslag på detta belopp. Anslaget bör anvisas utanför utgiftsramen för det militära försvaret.

I samband med nyteckningen avses AB Aerotransport (ABA) ingå

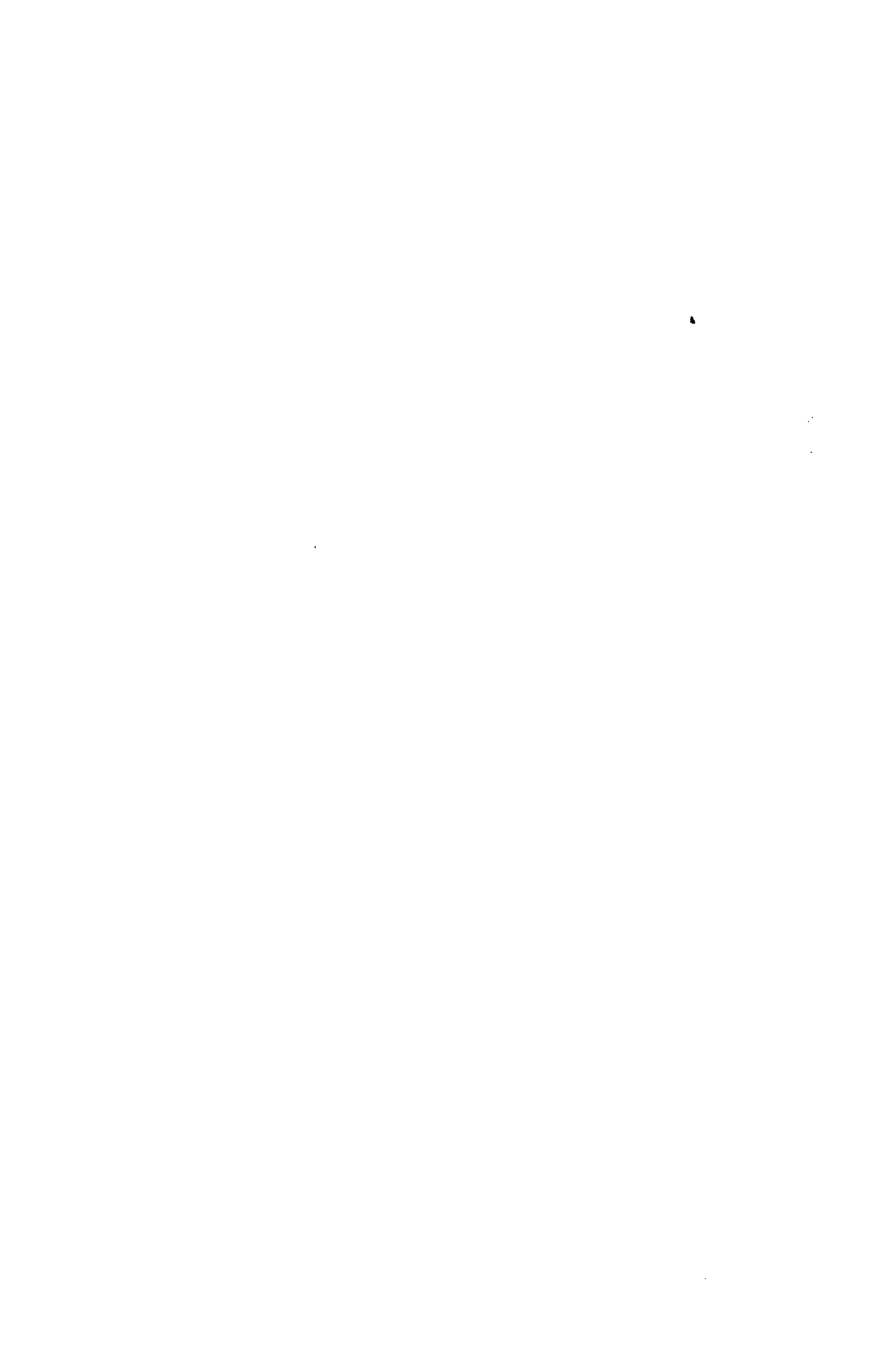
som tredje delägare i Crownair. ABA förutsätts också köpa hälften av Linjeflygs nuvarande aktieinnehav i Crownair. Enligt intressentavtalet mellan de nuvarande delägarna — staten och Linjeflyg — föreligger dock hembuds rätt om någon av parterna önskar sälja sina aktier eller del av sitt aktieinnehav. Eftersom statens andel i Crownair bör förbli oförändrad, finns det enligt min mening ingen anledning för staten att utnyttja sin hembuds rätt vid den nu aktuella försäljningen. Det ankommer på regeringen att besluta härom.

Under förutsättning att riksdagen beviljar det anslag jag tidigare har förordat kommer aktieinnehavet i Crownair att fördelas enligt följande.

Staten	50 %
Linjeflyg AB	25 %
ABA	25 %

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Teckning av aktier i Crownair AB* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 under fonden för Statens aktier anvisa ett investeringsanslag av 2 220 000 kr.

Bilaga 3

Utdrag
KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-03

Föredragande: statsrådet Norling

Anmälan till tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 såvitt avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde

---

DRIFTBUDGETEN

SJÄTTE HUVUDTITELN

C. Trafiksäkerhet

[1] **C 6. Kostnader för nytt bilregister m. m.** Bilregisternämnden inrättades som en temporär myndighet den 1 januari 1971 och har haft till uppgift att genomföra omläggningen av bil- och körkortsregistren. Vidare har nämnden haft ansvaret för att detaljutforma och genomföra de nya bil- och körkortsregistersystemen. I enlighet med vad jag tidigare denna dag anfört i prop. 1975: 1 (bil. 8) planeras bilregisternämndens verksamhet bli inordnad i statens trafiksäkerhetsverk den 1 juli 1975.

I skrivelse den 26 augusti 1974 har bilregisternämnden anmält behov av ytterligare medel för budgetåret 1974/75. Verksamheten vid de nya centrala bil- och körkortsregistren har fortlöpande förändrats, varvid även nya uppgifter ålagts bilregisternämnden. Bl. a. på grund härav beräknas kostnaderna för verksamheten öka utöver anvisat belopp.

De beräknade kostnaderna för kontrollmärken för registreringsskyltar har tidigare endast kunnat uppskattas, eftersom avtal om tillverkning ännu inte hade slutits. Även antalet kontrollmärken har ökat kraftigt jämfört med beräknat antal på grund av nya bestämmelser. För kontrollmärken erfordras ytterligare 950 000 kr. Vidare kommer bilregisternämndens dataregistreringskostnader till följd av bl. a. genomförandet av kilometerskattereformen att bli 730 000 kr. högre än vad som tidigare kunnat beräknas. Nämndens verksamhet flyttades till Örebro under år 1973. Lokalkostnaderna har tidigare inte kunnat beräknas med tillfreds-

ställande säkerhet bl. a. beroende på att ekonomisk uppgörelse inte hade träffats. För lokalkostnader erfordras ytterligare 410 000 kr. Totalt erfordras således för bilregisternämndens verksamhet ytterligare 2 090 000 kr. för budgetåret 1974/75.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kostnader för nytt bilregister m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 2 090 000 kr.

Bilaga 4

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-03

Föredragande: statsrådet Sträng

Anmälan till tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 såvitt avser finansdepartementets verksamhetsområde

---

DRIFTBUDGETEN**SJUNDE HUVUDTITELN****C. Skatte- och kontrollväsen**

[1] **C 4. Myntverket: Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.** För budgetåret 1974/75 har på riksstaten under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 150 000 kr.

Myntverket

Under det senaste året har inom handeln förmärkts ökade svårigheter att skaffa växelmynt i tillräcklig omfattning. Myntverkets lokalmässiga kapacitet i de nyuppförda lokalerna i Eskilstuna är inte helt utnyttjad. Även om en ökad myntproduktion inte ensam kan helt lösa handelns myntproblem finner verket det naturligt med ett bättre utnyttjande av produktionslokalerna och föreslår att snarast ett extra anslag om 817 000 kr. ställs till myntverkets förfogande under innevarande budgetår. Härav avses ca 680 000 kr. användas för inköp av tre myntpräglingspressar och återstoden för materialhanteringsutrustning och mynträkningsmaskiner. Dessa nyanskaffningar ger en ökning av myntverkets kapacitet, som under budgetåret 1974/75 beräknas uppgå till ca 220 milj. stycken mynt, med 50 à 60 milj. stycken mynt per år.

Om dessa anslagsmedel kan ställas till myntverkets förfogande under början av år 1975 torde utrustningen kunna tas i bruk i augusti—september 1975.

Vid bifall till myntverkets förslag om ytterligare medel under budgetåret 1974/75 kan erforderliga medel under förevarande anslag för nästa budgetår begränsas till 100 000 kr.

Föredraganden

Under senare tid har det förelegat vissa försörjningssvårigheter med växelmynt. Jag finner det angeläget att nyproduktionen av mynt ökas. Förutsättningar för detta finns numera i myntverkets nya lokaler i Eskilstuna. Det är likaså angeläget att detta kan ske snart. Jag förordar således att ytterligare medel anvisas under förevarande anslag redan under innevarande budgetår. På tilläggsstat bör anvisas det av myntverket föreslagna beloppet om 817 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Myntverket: Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 817 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[2] **11. Byggnadsarbeten för statlig förvaltning.** Under denna rubrik har i riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 150 milj. kr.

Jag har tidigare denna dag vid min anmälan i prop. 1975: 1 (bil. 9) av förevarande anslag för budgetåret 1975/76 förordat bl. a. följande. Den i investeringsplanen uppförda kostnadsramen Diverse objekt bör — inom ramen för tillgängliga medel — få tas i anspråk bl. a. för kostnader för byggnadsobjekt som av särskilda skäl behöver sättas i gång snabbt. Förslag till särskild kostadsram för sådana objekt skulle därvid i efterhand komma att redovisas för riksdagen. Jag har samtidigt redovisat två objekt för vilka en snabb byggstart är önskvärd. För åtminstone ett av dessa objekt är det aktuellt att påbörja arbeten innevarande budgetår. Jag förordar därför att kostnadsramen Diverse objekt redan innevarande budgetår får utnyttjas för arbeten av detta slag.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat i det föregående angående bestridande av utgifterna för vissa byggnadsarbeten för statlig förvaltning.

Bilaga 5

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-03

Föredragande: statsrådet Zachrisson

Anmälan till tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 såvitt avser utbildningsdepartementets verksamhetsområde

---

DRIFTBUDGETEN

ATTONDE HUVUDTITELN

B. Kulturändamål

[1] **B 8. Bidrag till Operan och Dramatiska teatern.** I riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 67 780 000 kr. Operan och Dramatiska teatern har hemställt om ytterligare medel för täckande av de kostnadsökningar som följer av dels nyligen ingångna avtal om löner den 1 juli 1974—den 30 juni 1975 för samtliga vid teatrarna anställda personalgrupper, dels av statsmakterna beslutade höjningar av vissa sociala avgifter den 1 januari 1975. Vidare har Dramatiska teatern anhållit om tilläggsanslag för slutlig reglering av de sociala avgifter som av riksförsäkringsverket debiterats teatern för budgetåret 1973/74.

Statens kulturråd tillstyrker teatrarnas framställning.

Föredraganden

Vid min anmälan av medelsbehovet under detta anslag för innevarande budgetår anförde jag att jag hade för avsikt att återkomma i senare sammanhang beträffande en förstärkning av anslaget till följd av ökade lönekostnader. Med hänvisning till kostnaderna för de löneavtal som nu träffats och till de redovisade kostnadsökningarna för sociala avgifter förordar jag att anslagen till Operan och Dramatiska teatern höjs med 5 610 000 kr. resp. 3 485 000 kr., varav för löner högst 3 047 000 kr. resp. 2 014 000 kr. Vid beräkningen av anslagen har jag

även tagit hänsyn till Dramatiska teaterns behov av ytterligare bidrag för täckande av institutionens sociala avgifter budgetåret 1973/74.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 9 095 000 kr.

[2] **B 9. Bidrag till Svenska riksteatern.** I riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 36 820 000 kr. Svenska riksteatern har gjort framställning om ytterligare medel för täckande av merkostnader i samband med de nya avtal för verksamhetsåret den 1 juli 1974—den 30 juni 1975 som träffats med Svenska Teaterförbundet och Svenska Musikerförbundet och för täckande av kostnadsökningar till följd av traktamentshöjningar fr. o. m. den 1 januari 1974.

Statens kulturråd tillstyrker teaterns framställning.

Föredraganden

Vid min anmälan av medelsbehovet under detta anslag för innevarande budgetår anförde jag att jag avsåg att återkomma senare angående medel för täckande av ökade löne- och traktamentskostnader. Med hänvisning till de redovisade kostnadsökningarna förordar jag att anslaget till Riksteatern höjs med 4 155 000 kr., varav för löner högst 2,5 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Svenska riksteatern* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 4 155 000 kr.

E. Högre utbildning och forskning

[3] **E 51. Atomforskning.** I riksstaten för innevarande budgetår är uppfört ett reservationsanslag av 30 245 000 kr. till atomforskning. Från detta anslag bestrids bl. a. större delen av kostnaderna för Sveriges deltagande i den europeiska kärnforskningsorganisationens, CERN, program för en 300 GeV accelerator (prop. 1971: 55, UbU 1971: 18, rskr 1971: 175). En mindre del av kostnaderna för Sveriges deltagande i detta program bestrids från förslagsanslaget Europeiskt samarbete inom kärnforskningen. CERN:s budget fastställs i schweiziska francs (SFr.). Kostnaderna för budgetåren 1973/74 och 1974/75 har beräknats efter en valutakurs om resp. 1,26 kr. och 1,40 kr. per SFr. Till följd av inträffade valutakursförändringar har emellertid bl. a. de kostnader som skall bestridas från förevarande anslag uppgått till ett belopp som avsevärt överstiger det som ursprungligen beräknades. För år 1974

uppgår dessa ytterligare kostnader till sammanlagt 1 250 122 kr., varav 858 894 kr. avser budgetåret 1973/74 och 391 228 kr. budgetåret 1974/75. Statens råd för atomforskning har hemställt att medel motsvarande merkostnaderna ställs till rådets förfogande.

Med hänsyn till arten av de inträffade kostnadsökningarna och med beaktande av att bidraget till CERN:s program för en 300 GeV-accelerator utgör en stor andel av anslaget till Atomforskning bör, enligt min mening, ytterligare medel ställas till rådets förfogande. På tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 bör därför anvisas ytterligare 1 250 000 kr. under förevarande reservationsanslag.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Atomforskning* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 1 250 000 kr.

Bilaga 6

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-03

Föredragande: statsrådet Lundkvist

Anmälan till tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 såvitt avser jordbruksdepartementets verksamhetsområde

---

KAPITALBUDGETEN

VIII. FONDEN FÖR BEREDSKAPSLAGRING

{1} a. **Statens jordbruksnämnds delfond: Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål.** Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i riksstaten för innevarande budgetår.

Statens jordbruksnämnd har i sin anslagsframställning för budgetåret 1975/76 bl. a. föreslagit att beredskapslagringen av brödsäd utökas med 80 000 ton, vilket medför ett kapitalbehov av ytterligare 60 milj. kr.

Jag anser i likhet med statens jordbruksnämnd att en utökad beredskapslagring av brödsäd bör ske. Jag finner det emellertid lämpligt att den utökade lagringen begränsas till 40 000 ton. Lagringen bör ske av 1974 års spannmålsskörd. Kapitalkostnaden beräknar jag till 30 milj. kr. Regeringen har tidigare denna dag (prop. 1975: 1 bil. 11 s. 43) på min hemställan föreslagit riksdagen att under förslagsanslaget Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m. för budgetåret 1975/76 anvisa medel för bl. a. ökade lagringskostnader för Svensk spannmålshandel. Jag har därvid tagit hänsyn till en ökad brödsäds-lagring i enlighet med vad jag nu anfört.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Statens jordbruksnämnds delfond: Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 under fonden för beredskapslagring anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kr.

Bilaga 7

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-03

Föredragande: statsrådet Feldt

Anmälan till tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 såvitt avser handelsdepartementets verksamhetsområde

---

DRIFTBUDGETEN

TIONDE HUVUDTITELN

A. Handelsdepartementet m. m.

[1] A 2. **Kommittéer m. m.** Till ändamålet har för budgetåret 1974/75 anvisats ett reservationsanslag av 2 milj. kr. (prop. 1974: 1 bil. 12, NU 1974: 6, rskr 1974: 62). Reservationen från föregående budgetår uppgick till 1 110 492 kr.

För utredningsverksamheten beräknas för budgetåret 1974/75 gå åt ca 4,1 milj. kr. bl. a. för en utredning rörande vissa beredskapsfrågor inom energiområdet. Ett ytterligare medelsbehov föreligger således om 1 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

VI. FONDEN FÖR STATENS AKTIER

[2] aa. **Teckning av aktier i ett statligt aktiebolag för förmedling av inköp av råolja och oljeprodukter m. m.** Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i riksstaten för budgetåret 1974/75.

De beredskapslager av oljeprodukter som finns inom landet har huvudsakligen byggts upp inom ramen för de av riksdagen godkända olje-

lagringsprogrammen. Dessa har inneburit tvångslagring hos oljehandeln och större förbrukare. Den statliga lagringen har i stort begränsats till lagring av flygdrivmedel, gasbensin och gasol.

Oljelagringsprogrammen för perioderna 1958—1962 (prop. 1957: 144, BeU 1957: 45, 2 LU 1957: 34, rskr 1957: 322 och 329), 1963—1969 (prop. 1962: 194, BeU 1962: 68, 2 LU 1962: 45, rskr 1962: 418 och 420) samt 1970—1976 (prop. 1969: 136, BeU 1969: 66, 2 LU 1969: 86, rskr 1969: 375 och 398) har utformats med tanke på krigs- och avspärrningsfallen.

I prop. 1973: 194 angående beredskapslagring av råolja, m. m. framlade Kungl. Maj:t förslag om statlig lagring av 3 milj. m³ råolja. Därvid anfördes att man också måste beakta sådana störningar i oljetillförseln som beror på andra händelser än krig inom eller vid Sveriges gränser. Det kan gälla störningar på grund av såväl mer avlägsna krigshandlingar som utförselhinder från oljeexporterande områden. Vidare anfördes att alla de åtgärder bör vidtas som är praktiskt möjliga och ekonomiskt rimliga för att skydda samhället mot skadeverkningar som beror på avbrott i oljetillförseln. Riksdagen godkände i december 1973 Kungl. Maj:ts förslag (FöU 1937: 27, rskr 1973: 366).

I överstyrelsens för ekonomiskt försvar (ÖEF) regi utbyggs f. n. ett antal lagringsanläggningar. Inlagringen av råolja beräknas börja under senare delen av år 1977.

Under december 1973 ställde Kungl. Maj:t till ÖEF:s förfogande sammanlagt 300 milj. kr. av den rörliga kredit i riksgäldskontoret på sammanlagt 350 milj. kr. som då fick disponeras bl. a. i situationer av synnerlig vikt för rikets försvarsberedskap. Kreditbeloppet på 300 milj. kr. skulle användas för köp av råolja och oljeprodukter för vidare försäljning på den svenska marknaden. Kungl. Maj:t föreslog riksdagen i prop. 1974: 8 angående rörlig kredit för oljeköp m. m., att den rörliga krediten skulle ökas till 1 000 milj. kr. varav 650 milj. kr. för köp av råolja och oljeprodukter. Riksdagen biföll framställningen (FöU 1974: 8, rskr 1974: 34). ÖEF har inom ramen för 300 milj. kr. med anlitande av krediten under första kvartalet 1974 köpt eller förmedlat köp av totalt över 800 000 m³ oljeprodukter, huvudsakligen eldningsolja.

I prop. 1974: 85 anmälades att ÖEF:s erfarenheter från denna inköpsverksamhet gav vid handen att den som ett led i vår försörjningspolitik borde kunna bedrivas ännu effektivare om ÖEF disponerade vissa egna lagringsutrymmen. Dessa utrymmen skulle utnyttjas som depåer för en vidare distribution av produkterna på den svenska marknaden med anpassning till försörjningslägets utveckling. Mot bakgrund av erfarenheterna från den försörjningskris som inträdde under hösten 1973 undersökte ÖEF möjligheterna att snabbt utöka den statliga lagringskapaciteten.

I nämnda proposition anfördes att en möjlighet borde öppnas att tillförsäkra ÖEF vissa lagringsutrymmen för eldningsolja i detta syfte. Möjlighet fanns nämligen till en gemensam utbyggnad med enskilda företag och kommuner av berganläggningar för eldningsoljelagring som företagen redan tidigare projekterat. ÖEF skulle kunna disponera ett antal lagerutrymmen om 100 000—200 000 m³ vardera på väst-, syd- och ostkusten. Riksdagen godkände förslaget (FöU 1974: 17, rskr 1974: 142). F. n. pågår utbyggnad av två sådana anläggningar, som beräknas vara klara att tas i bruk år 1975 och år 1976, och avtal har nyligen slutits om en tredje.

För att klara det akuta behovet av lagring av oljeprodukter tills dessa bergrum färdigställts erfordras att andra lagringsutrymmen kan disponeras. ÖEF har med utnyttjande av den rörliga krediten hyrt cisternutrymmen om ca 125 000 m³ och planerar förhyrning för t. v. ytterligare 175 000 m³. Köp och inlagring av eldningsolja pågår.

ÖEF:s skrivelse

ÖEF har i skrivelse den 17 april 1974 till Kungl. Maj:t redovisat erfarenheterna från styrelsens inköpsverksamhet med utnyttjande av den rörliga krediten och framhållit som ett allmänt behov att en central, statlig inköpsorganisation för råolja och oljeprodukter inrättas. Enligt ÖEF bör inköpsorganisationen ges formen av ett aktieföretag som bör knytas till ÖEF och utnyttja dess administration och tekniska resurser. ÖEF pekar i första hand på de behov som kan bli aktuella inom 3 à 6 år för ett eventuellt statligt raffinaderi i Sverige. Bolaget bör enligt ÖEF bl. a. ges möjlighet att förhandla direkt med oljeproducerande länders egna säljorganisationer om köp av råolja till den svenska marknaden. Bolaget bör även handha frågor om direktimport av raffinerade oljeprodukter för i första hand den planerade extra reservlagringen av oljeprodukter. På sikt bör även bolaget enligt överstyrelsens uppfattning delvis kunna samordna oljeinköp för flera statliga myndigheter.

ÖEF:s skrivelse har remitterats till riksrevisionsverket (RRV), kommerskollegium (KK), statens industriverk (SIND) och Svenska petroleum institutet (SPI). I ärendet har vidare inkommit en skrivelse från energipolitiska delegationen.

RRV anser att ställning till inköpsorganisationen vad angår det mera långsiktiga behovet av råolja och oljeprodukter bör tas i samband med eventuella beslut om en utbyggnad av den svenska raffinaderikapaciteten. I fråga om mera kortsiktiga behov av råolja och oljeprodukter föreligger enligt RRV motiv för ett särskilt inköpsbolag. RRV framhåller vidare att det är mindre lämpligt att knyta bolaget till ÖEF, om avsikten är att det planerade inköpsbolagets verksamhet skall gå utöver den handel som erfordras för beredskapsändamål. I sådana fall

bör inköpsbolaget göras fristående eller inordnas under Statsföretag AB.

KK har inte något att invända mot ÖEF:s förslag.

SIND har i princip inte något att invända mot planerna på en uppbyggnad av en fast, statlig inköpsorganisation för råolja. Frågan om och formerna för en sådan inköpsverksamhet är dock enligt SIND alltför tidigt väckt. SIND har inte något att erinra mot att den handel med oljeprodukter som ÖEF f. n. bedriver i fortsättningen bedrivs i aktiebolagsform. I det fall denna verksamhet skall utsträckas till att även omfatta råoljeköp direkt från de oljeproducerande länderna förordar SIND bildandet av ett självständigt, statligt bolag.

SPI framhåller att den ökade inköpsverksamhet som bl. a. beslutet om en statlig lagring av 3 milj. m³ råolja innebär är av engångskaraktär. Institutet finner det dock riktigt att ÖEF erhåller de ekonomiska, personella och tekniska resurser som erfordras för den utökade inköpsverksamheten. Skulle det visa sig att inköpen fördelaktigast genomförs i bolagsform är detta, med hänsyn till erfarenheterna från vinterns energikris, något som institutet inte vill motsätta sig.

Energipolitiska delegationen förordar, att ett statligt inköpsbolag bildas i enlighet med ÖEF:s förslag. Delegationen anser dock att frågan om huvudmannaskap för det statliga inköpsbolaget bör omprövas när ägarstrukturen för de förutsedda ytterligare utbyggnaderna av raffinaderikapaciteten klargjorts.

Föredraganden

För egen del anser jag att en inköpsorganisation av det slag som överstyrelsen för ekonomiskt försvar (ÖEF) föreslagit bör bildas snarast av försörjningsskäl. Organisationens ändamål bör i första hand vara att handlägga sådan inköpsverksamhet som syftar till ökad försörjningsberedskap. Den bör överta den inköpsverksamhet av oljeprodukter m. m., främst eldningsolja, och förhyrning av lagringsutrymmen som nu med utnyttjande av den rörliga krediten samt investeringsmedel inom ramen för Fonden för beredskapslagring bedrivs i ÖEF:s regi. Vidare bör inköpsorganisationen förbereda och genomföra inköp för ÖEF:s räkning av den råolja som fordras för den av riksdagen beslutade lagringen av 3 milj. m³. Inlagringen av råolja beräknas börja under senare delen av år 1977. Förhandlingar om köp av olja måste enligt min uppfattning dock påbörjas betydligt tidigare, i synnerhet om avtal skall tecknas direkt med de oljeproducerande ländernas egna säljorganisationer.

Även andra uppgifter bör emellertid ankomma på den föreslagna inköpsorganisationen.

På skilda håll inom den statliga förvaltningen inköps kontinuerligt oljeprodukter i större eller mindre omfattning.

En samordning av denna verksamhet bör enligt min uppfattning ge kommersiella vinster och administrativa fördelar. Det synes därför naturligt att utöver ÖEF även andra samhällsorgan får möjligheter att utnyttja den föreslagna inköpsorganisationen.

Den föreslagna verksamheten bör på sikt enligt min uppfattning medföra en förbättrad försörjningsberedskap genom den marknadskännedom och de kontakter som staten härigenom skaffar sig, vilket är av stort värde särskilt i krissituationer.

För att erhålla största möjliga flexibilitet vid affärsuppgörelser och förhandlingar bör den centrala statliga inköpsorganisationen ges formen av aktiebolag.

Företaget bör organiseras så att det smidigt kan anpassa inköpsverksamheten till förändringar på oljemarknaden t. ex. på grund av ett statligt engagemang i raffineringsverksamhet. Företagets ställning bör därvid kunna omprövas. En nära samordning med Statsföretag AB bör eftersträvas.

Jag anser att bolaget bör drivas enligt gängse principer för affärsdrivande statliga bolag. Det bör alltså ha en sådan lönsamhet att det kan täcka sina kostnader och ge skälig avkastning på insatt kapital.

Verksamheten inom det nya inköpsbolaget bör bedrivas på förmedlingsbasis. ÖEF och andra köpare bör således kunna ge inköpsbolaget i uppdrag att förmedla inköp av råolja och oljeprodukter m. m. Uppdragen bör formaliseras i avtal mellan bolaget och uppdragsgivaren i fråga.

Jag beräknar aktiekapitalet i bolaget till 500 000 kr. För att ge bolaget en reservfond bör aktierna emitteras till en kurs av 120 %. Samtliga aktier bör ägas av staten. Jag föreslår att till aktieteckning i bolaget ett investeringsanslag av 600 000 kr. anvisas i riksstaten för innevarande budgetår under Fonden för statens aktier. Bolagets behov av rörelsekapital i övrigt bör täckas genom bankkrediter i sedvanlig ordning. Ett bolag av detta slag måste för att kunna operera effektivt antingen ha ett relativt stort aktiekapital eller vara utrustat med någon annan form av ekonomisk garanti. Jag har stannat för att förorda ett litet aktiekapital och föreslår att detta kompletteras med en statlig borgen om högst 25 milj. kr. jämte ränta. Borgen bör i begränsad utsträckning kunna utnyttjas för förstärkning av bolagets likviditet under ett uppbyggnadsskede men däremot inte som säkerhet för den upphandling som bolaget skall göra på uppdragsbasis. Det är inte heller avsikten att bolaget skall använda borgen som underlag för egen upphandling.

ÖEF bedriver f. n. som tidigare nämnts sin inköpsverksamhet i fråga om olja med utnyttjande av 300 milj. kr. av den rörliga krediten på 650 milj. kr. samt investeringsmedel inom ramen för fonden för beredskapslagring.

Jag har tidigare framhållit vikten av att inköpsbolaget från försörj-

ningssynpunkt bildas snarast. En förutsättning för bolagets verksamhet är att ÖEF under en övergångstid ges möjlighet att med utnyttjande av den rörliga krediten fortsätta nu pågående förhyrning av lagringsutrymmen och inköp av eldningsolja för inlagring i dessa.

Läget på den internationella oljemarknaden är fortfarande instabilt. Nya störningar i oljetillförseln till Sverige skulle komma att innebära väsentliga konsekvenser för det svenska samhället. Enligt min mening bör ÖEF därför även i fortsättningen och tills försörjningsläget ytterligare stabiliserats enligt regeringens närmare bestämmande disponera den rörliga krediten för avsett ändamål. De kostnader som härigenom kan komma att uppstå bör regleras över vederbörligt anslag på driftbudgeten. Avsikten är dock att verksamheten såvitt möjligt skall vara självbärande.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag

att regeringen föreslår riksdagen att

1. besluta att ett statligt aktiebolag för förmedling av köp av råolja och oljeprodukter m. m. skall bildas,
2. bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ställa garanti för lån till aktiebolaget intill ett belopp av 25 000 000 kr. jämte ränta på de villkor jag tidigare redovisat,
3. till *Teckning av aktier i ett statligt aktiebolag för förmedling av köp av råolja och oljeprodukter m. m.* under Fonden för statens aktier på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kr.,
4. godkänna de av mig förordade allmänna riktlinjerna för utnyttjande av den rörliga krediten för inköp av råolja och oljeprodukter m. m.

Bilaga 8

Utdrag
ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-03

Föredragande: statsrådet Bengtsson

Anmälan till tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 såvitt avser arbetsmarknadsdepartementets verksamhetsområde

---

DRIFTBUDGETEN

ELFTE HUVUDTITELN

B. Arbetsmarknad m. m.

[1] **B 6. Arbetsmarknadsverket: Anskaffning av utrustning.** Under denna rubrik har på riksstaten för innevarande budgetår förts upp ett reservationsanslag av 1 milj. kr.

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS)

AMS har i skrivelse den 13 september 1974 begärt ytterligare medel för anskaffning av utrustning. Beslutsutrymmet för budgetåret 1974/75 medger enligt styrelsen inte erforderliga investeringar i maskiner till industriella beredskapsarbeten. Till följd härav har tidigare beslutade etableringar inte kunnat fullföljas. Befintlig utrustning utnyttjas långt under planerad kapacitetsnivå eller inte alls. Rationaliseringsåtgärder som skulle givit stora resultatförbättringar har ej heller kunnat genomföras.

Följande investeringar bedöms angelägna att genomföra under budgetåret 1974/75.

1. Fullföljande av etableringar i Pajala och Överkalix så att planerad kapacitet och rationaliseringsgrad kan uppnås.

2. Mera omfattande rationaliseringar av typ omdisponering av produktassortiment mellan arbetsplatser och uppläggning av rationella produktionslinjer.

3. Ersättningsanskaffning av maskiner ofta kombinerad med en effektivitetshöjning genom modernare utrustning och minskade stilleståndstider.

4. Investeringar nödvändiga från säkerhetssynpunkt.

Ökade säkerhetskrav kräver kompletteringsinvesteringar.

5. Investeringar som en följd av en alltid pågående rationaliseringssträvan. En verksamhet som ej ständigt tillvaratar olika rationaliseringsmöjligheter kommer, sedan etableringsskedet genomförts, att fortlöpande vara underkastad en resultatförsämring. Kostnadsökningar av olika slag (material, löner osv.) kan aldrig helt kompenseras med prishöjningar. Flertalet av de industriella beredskapsarbetena har nått detta stadium.

De sammanlagda kostnaderna beräknas av styrelsen till 3 450 000 kr.

Härefter har AMS genom särskild framställning hemställt om 400 000 kr. för anskaffning av viss utrustning vid det industriella beredskapsarbetet i Törefors. Utrustningen är nödvändig med hänsyn till ändrad produktionsinriktning.

Föredraganden

De industriella beredskapsarbetena är f. n. föremål för översyn av organisationskommittén för skyddat arbete. Utredningen skall enligt dess direktiv bl. a. pröva förutsättningarna för ett enhetligt huvudmannaskap för industriella beredskapsarbeten, verkstäder för skyddat arbete, kontorsarbetscentraler och hemarbete. Härvid skall också en regional samordning eftersträvas. Utredningens förslag väntas föreligga under år 1975.

Mot denna bakgrund är jag nu inte beredd att tillstyrka medel för de allmänna rationaliseringsåtgärder, bl. a. i form av produktsamordning mellan de industriella beredskapsarbetena, som AMS föreslagit.

Jag delar däremot styrelsens uppfattning om nödvändigheten av vissa kompletterande investeringar i Törefors.

I fråga om behovet av investeringar i Överkalix vill jag anföra följande. Vid det industriella beredskapsarbetet i Överkalix tillverkas i huvudsak insatsvaror för Norrbottens järnverk Aktiebolag (NJA). Under 1973/74 ledde verksamheten till en förlust motsvarande 255 kr./anställd och dag. En industriell produktion på dessa villkor kan inte rimligen fortsätta som ett permanent inslag i styrelsens verksamhet.

Enligt vad jag under hand har inhämtat pågår f. n. förhandlingar mellan AMS och NJA om nytt avtal rörande de ekonomiska villkoren för leveranserna. Först sedan dessa förhandlingar visat sig leda till att förlusterna avsevärt reduceras i syfte att uppnå kostnadstäckning bör de av AMS planerade investeringarna i nya maskiner vid det industriella beredskapsarbetet i Överkalix komma till stånd.

Vad slutligen gäller frågan om vissa investeringar vid det industriella beredskapsarbetet i Pajala har jag erfarit, att frågan om den framtida produktionsinriktningen övervägs inom styrelsen. Först sedan slutlig

ställning tagits till den framtida omfattningen och inriktningen av produktionen vid beredskapsarbetet i Pajala är jag beredd överväga behovet av ytterligare investeringar.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Arbetsmarknadsverket: Anskaffning av utrustning* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

V. FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD

[2] **9. Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån.** På riksstaten för budgetåret 1974/75 anvisades under denna rubrik ett investeringsanslag av 265 milj. kr. Det outnyttjade beloppet från föregående budgetår uppgick till ca 145 milj. kr. För utbetalning av beviljade lokaliseringsslån stod alltså ca 410 milj. kr. till förfogande under innevarande budgetår. Eftersom utbetalningarna sker i takt med att investeringarna genomförs uppstår en eftersläpning jämfört med beviljat stöd. Under budgetåret 1973/74 beviljades lokaliseringsslån till ett belopp av 568,5 milj. kr. En stor del av de beslut om lokaliseringsslån som fattades under budgetåret 1973/74 leder till utbetalning av sådana lån under innevarande budgetår. Jag har av AMS erfarit att ca 260 milj. kr. har utbetalats under budgetårets fem första månader. Enligt AMS beräkningar kommer behovet av utbetalningar under budgetåret 1975/76 att uppgå till totalt ca 585 milj. kr. De medel som står till förfogande för utbetalning under den återstående delen av innevarande budgetår kan mot denna bakgrund beräknas bli förbrukade under de första månaderna av år 1975. Jag beräknar därför att ytterligare 200 milj. kr. erfordras för att skapa den nödvändiga rörelsefriheten vid utbetalning av redan beviljade lokaliseringsslån.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 under fonden för låneunderstöd anvisa ett investeringsanslag av 200 000 000 kr.

Bilaga 9

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-03

Föredragande: statsrådet Sträng

Anmälan till tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75 såvitt avser statens allmänna fastighetsfond

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETFOND

[1] **Reparations- och underhållskostnader m. m. under kriminalvårdsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond.** Under posten till reparations- och underhållskostnader m. m. har för denna delfond i staten för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1974/75 beräknats 14 191 000 kr.

Kriminalvårdsstyrelsen

I augusti 1972 rymde vid ett tillfälle 15 intagna från kriminalvårdsanstalten Kumla. I juni 1973 forcerade fyra intagna tre av anstaltens körportar med en soptransportbil. Till följd av bl. a. dessa händelser samt upprepade rapporter om förestående fritagningsaktioner har styrelsen tvingats att skyndsamt vidta rymningshindrande åtgärder till en sammanlagd kostnad av 263 472 kr. Beloppet, som förskottsvis har bestridits av tillgängliga medel, är av sådan storleksordning att det inte kan bestridas av medel som står till styrelsens disposition för reparations- och underhållskostnader m. m.

Föredraganden

Med hänsyn till angelägenheten av de arbeten som utförts och kostnadernas omfattning förordar jag att 200 000 kr. utöver tidigare fastställt belopp anvisas för reparations- och underhållskostnader m. m.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att i staten för statens allmänna fastighetsfond, kriminalvårdsstyrelsens delfond, under posten Reparations- och underhållskostnader m. m. för budgetåret 1974/75 beräkna ett belopp av ytterligare 200 000 kr.

Bilaga 10

Förteckning

över av regeringen hos riksdagen i prop. 1975: 2 begärda anslag på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1974/75.

DRIFTBUDGETEN

A. Egentliga statsutgifter

	<i>II. Justitiedepartementet</i>	
E 5	Allmänna advokatbyråer m. m.: Utrustning	500 000
	<i>VI. Kommunikationsdepartementet</i>	
C 6	Kostnader för nytt bilregister m. m.	2 090 000
	<i>VII. Finansdepartementet</i>	
C 4	Myntverket: Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.	817 000
	<i>VIII. Utbildningsdepartementet</i>	
B 8	Bidrag till Operan och Dramatiska teatern	9 095 000
B 9	Bidrag till Svenska riksteatern	4 155 000
E 51	Atomforskning	1 250 000
	<i>X. Handelsdepartementet</i>	
A 2	Kommittéer m. m.	1 000 000
	<i>XI. Arbetsmarknadsdepartementet</i>	
B 6	Arbetsmarknadsverket: Anskaffning av utrustning	1 500 000
	Summa egentliga statsutgifter	20 407 000

KAPITALBUDGETEN

Kapitalinvestering

V. Fonden för låneunderstöd

	Arbetsmarknadsdepartementet:	
9	Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån	200 000 000

VI. Fonden för statens aktier

	Försvarsdepartementet:	
aa	Teckning av aktier i Crownair AB	2 220 000

H a n d e l s d e p a r t e m e n t e t :

- aa Teckning av aktier i ett statligt aktiebolag för förmedling av köp av råolja och oljeprodukter m. m. 600 000

VIII. Fonden för beredskapslagring

J o r d b r u k s d e p a r t e m e n t e t :

- a Statens jordbruksnämnds delfond: Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål 30 000 000
- Summa för kapitalbudgeten **232 820 000**

